

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

№ 35-рк/к від 05 квітня 2018 року

Вовчанська міська рада

*62504, Харківська обл., Вовчанський р-н,
м. Вовчанськ, вул. Леніна, буд. 92*

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

В ході дослідження ринків ритуальних послуг Харківської області встановлено наступне.

Вовчанська міська рада (надалі – Міська рада) є юридичною особою та зареєстрована 02.02.1991 за № 1454120000000290, ідентифікаційний код – 04058663, місцезнаходження: 62504, Харківська обл., Вовчанський р-н, м. Вовчанськ, вул. Леніна, буд. 92. Основним видом діяльності Міської ради є державне управління загального характеру (код за КВЕД 84.11).

У розумінні статті 140 Конституції України та статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» Міська рада є органом місцевого самоврядування, що представляє відповідні територіальні громади та здійснює від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про поховання та похоронну справу» поховання – це діяльність відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у межах повноважень, визначених цим законом, а також суб'єктів господарювання, спрямована на:

- забезпечення належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого;
- забезпечення права громадян на захоронення їхнього тіла відповідно до їх волевиявлення, якщо таке є;
- створення та експлуатацію об'єктів, призначених для поховання, утримання і збереження місць поховань;
- організацію і проведення поховань померлих та/або загиблих;

- надання ритуальних послуг, реалізацію предметів ритуальної належності.

Згідно з частиною першою статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» організація діяльності в галузі поховання померлих здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, іншими центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та їх виконавчими органами.

Відповідно до частини п'ятої статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції:

1) вирішують відповідно до закону питання про відведення земельних ділянок для організації місць поховання;

2) забезпечують будівництво, утримання в належному стані та охорону місць поховання;

3) створюють ритуальні служби;

4) вирішують питання про надання за рахунок коштів місцевих бюджетів ритуальних послуг у зв'язку з похованням самотніх громадян, ветеранів війни та праці, а також інших категорій малозабезпечених громадян; про надання допомоги на поховання померлих громадян в інших випадках, передбачених цим законом;

5) здійснюють контроль за дотриманням законодавства стосовно захисту прав споживачів у частині надання суб'єктами господарювання ритуальних послуг та реалізацією ними предметів ритуальної належності;

6) здійснюють інші повноваження, передбачені цим та іншими законами.

Згідно з пунктом 4 Необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, затвердженого наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 № 193, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 08.09.2004 за № 1112/9711 (надалі - Необхідний мінімальний перелік вимог), надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг здійснюється ритуальними службами або за договором про надання ритуальних послуг суб'єктами господарювання інших форм власності.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу» особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається згідно із статтею 8 цього закону до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих

послуг.

До Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, затвердженого наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 № 193, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 08.09.2004 за № 1111/9710 (надалі - Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг), належать:

1. Оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання;
2. Оформлення свідоцтва про поховання;
3. Копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили);
4. Монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу;
5. Кремація тіл померлих;
6. Поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю;
7. Зберігання урн з прахом померлих у крематорії.
8. Організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України;
9. Запаювання оцинкованої труни;
10. Замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.

Таким чином, ритуальні послуги згідно з Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг надаються або безпосередньо ритуальною службою відповідної територіальної громади, або суб'єктами господарювання, що уклали договір про надання ритуальних послуг з ритуальною службою або сільським головою.

Рішенням XXVII сесії VII скликання Вовчанської міської ради Харківської області від 28.07.2017 № 9.4-VII КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ВОВЧАНСЬК» (надалі – КП «ВОВЧАНСЬК») визначено спеціалізованим комунальним підприємством з надання ритуальних послуг на території Вовчанської міської ради.

Листом від 05.02.2018 № 134 (вх. від 07.02.2018 № 551) КП «ВОВЧАНСЬК» повідомило, що вищезазначеним рішенням Міської ради затверджено «Положення про порядок надання ритуальних послуг на території міста Вовчанська» (надалі – Місцеве положення).

Відповідно до частини четвертої статті 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Положення про порядок погодження з органами Антимонопольного комітету України рішень органів державної влади,

органів адміністративно-господарського управління та контролю, органів місцевого самоврядування щодо демонополізації економіки, розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 01.04.1994 № 4-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 20.04.1994 за № 78/287, органи місцевого самоврядування зобов'язані погоджувати з Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями проекти нормативно-правових актів та інших рішень, які можуть вплинути на конкуренцію, зокрема щодо створення суб'єктів господарювання, встановлення і зміни правил їх поведінки на ринку, або такі, що можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на відповідних ринках, а також одержувати дозвіл Антимонопольного комітету України на концентрацію у випадках, передбачених законом.

Втім, до Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України Міська рада не зверталась для погодження проекту рішення щодо встановлення Місцевого положення.

Аналізом змісту Місцевого положення встановлено його невідповідність вимогам законодавства про захист економічної конкуренції з огляду на наступне.

Згідно з частиною першою статті 10 Закону України «Про поховання та похоронну справу» надання ритуальних послуг відповідно до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

Відповідно до частини другої статті 10 Закону України «Про поховання та похоронну справу» надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється за цінами, встановленими за згодою сторін.

Таким чином, надання ритуальних послуг, не передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється суб'єктами господарювання без укладення договорів про надання ритуальних послуг з ритуальними службами.

Пунктом 1.3. Місцевого положення встановлено, що організацію поховання померлих, надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та ритуальних послуг, непередбачених таким переліком, а також реалізацію предметів ритуальної належності у місті здійснює комунальне підприємство «Вовчанськ».

Згідно з пунктом 1.4. Місцевого положення надання ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності може також здійснювати суб'єкт господарювання, що виявив бажання працювати на ринку ритуальних послуг,

який згідно із Законом України «Про поховання та похоронну справу» уклад договір з ритуальною службою про надання цих послуг.

Відповідно до пункту 1.8. Місцевого положення суб'єкту господарювання забороняється надавати ритуальні послуги без укладення із ритуальною службою договору про надання ритуальних послуг та відповідного договору-замовлення з виконавцем волевиявлення померлого або особою, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть.

Таким чином, надання ритуальних послуг, непередбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, а також виготовлення предметів ритуальної належності на території, підпорядкованій Міській раді, здійснюється суб'єктами господарювання після укладення договорів про надання ритуальних послуг з КП «ВОВЧАНСЬК».

Отже, Місцеве положення встановлює додаткові, непередбачені діючим законодавством вимоги щодо надання суб'єктами господарювання ритуальних послуг, непередбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, а також виготовлення предметів ритуальної належності на території, підпорядкованій Міській раді.

Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

У розумінні статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів місцевого самоврядування є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов, тощо) або будь-які інші дії та бездіяльність, які призвели чи можуть призвести до обмеження конкуренції.

Отже, застосування Місцевого положення може призвести до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг на території, підпорядкованій Міській раді, оскільки Місцеве положення встановлює обмеження та необґрунтовані вимоги щодо надання суб'єктами господарювання ритуальних послуг, непередбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, а також виготовлення предметів ритуальної належності на зазначеній території.

Слід також зазначити, що аналізом договорів, укладених ФОП Бабашовим М.Р. від 11.12.2017 № 157, ФОП Бараннік І.В. від 04.12.2017 № 161, ФОП Коротким О.В. від 15.12.2017 № 165 та ФОП Міщенко О.В. від 15.12.2017 № 175 з КП «ВОВЧАНСЬК» встановлено, що зазначені суб'єкти господарювання мають право надавати, зокрема, винесення домовини із тілом померлого з приміщення (житло, морг) та установа домовини на транспортний засіб; транспортні послуги по перевезенню домовини із тілом покійного та осіб, які його супроводжують (рідні, друзі, сусіди), установка домовини на місці поховання; надання ритуальних предметів (домовина, хрест, вінок, тканина для опускання домовини, покривало,

простирадло тощо); виготовлення надмогильного пам'ятника (з граніту, залізобетонного литва) та встановлення пам'ятників на кладовищах м. Вовчанськ); виготовлення домовини, хрестів, лавочок, столів для установки на місці поховання на кладовищах.

Втім, відповідно до вимог чинного законодавства вищезазначені ритуальні послуги надаються суб'єктами господарювання без укладення договорів про надання ритуальних послуг з ритуальними службами.

Враховуючи наведене, дії Міської ради, які полягають у затвердженні рішенням XXVII сесії VII скликання Вовчанської міської ради Харківської області від 28.07.2017 № 9.4-VII «Положення про порядок надання ритуальних послуг на території міста Вовчанська», окремі положення якого можуть негативно вплинути на умови конкуренції суб'єктів господарювання, що надають чи мають намір надавати ритуальні послуги, непередбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, виготовляють чи мають намір виготовляти предмети ритуальної належності на території, підпорядкованій Міській раді, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг на території, підпорядкованій Міській раді.

Враховуючи викладене, та на підставі статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає Вовчанській міській раді такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг на території, підпорядкованій Міській раді, а також усунути причини цього порушення та умови, що йому сприяють, шляхом приведення у відповідність до вимог законодавства про захист економічної конкуренції «Положення про порядок надання ритуальних послуг на території міста Вовчанська», затвердженого рішенням XXVII сесії VII скликання Вовчанської міської ради Харківської області від 28.07.2017 № 9.4-VII, про що повідомити Харківське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (м. Харків, Держпром, 6 під'їзд, 1 поверх, кімната 35) у 3-місячний строк з дня їх отримання.

Звертаємо Вашу увагу, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів

Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 46 вищезазначеного Закону, за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова колегії

Гейда І.О.

Члени колегії:

Трегубець Н.О.

Приймак Є.Б.

Аврамова С.П.

Печенізька А.С.

Тевелєва Ю.В.